Международно право

Международното право е набор от правила, които държавите или нациите признават за обвързващи за отношенията помежду им, включително техните отношения с международни организации. Международното право обикновено се включва в споразумения между суверенни държави и/или произтича от такива споразумения.

Области

Терминът „международно право“ може да касае две правни дисциплини:

- Публично международно право: то урежда отношенията между държави и международни организации, касае области като правата на човека, договорно право, морско право, международно наказателно право и международно хуманитарно право.
- Частното международно право — или стълкновението на закони — е набор от правила от процесуалното право, които определят коя правна система е водеща и правото на кой съд се прилага към даден правен спор. Тези правила се прилагат тогава, когато даден правен спор има трансграничен елемент, например при договор между страни, установени в различни държави, или когато съществува трансграничен елемент в държава с множество юрисдикции.

Връзка с правото на Европейския съюз (ЕС)

Макар че правото на ЕС може да се счита за специфична форма на международно право, основната част от правото на ЕС има някои особени характеристики, които обикновено не присъстват в международното право: по-специално, гражданите могат да се позовават на права, гарантирани от правото на ЕС, пред съдилища в държави-членки на ЕС, докато международното право обикновено трябва да бъде транспонирано в националното право, преди гражданите да могат да се позовават на него пред съд. Освен това правото на ЕС често е с по-голяма тежест в сравнение с правото на държавите-членки на ЕС. Ето защо този портал има отделни страници за правото на ЕС и за международното право.

Източници и бази данни

Международното право може да се открие най-вече в международни споразумения или конвенции, в допълнение към набор от общопризнати ценности, стандарти и принципи, които не трябва непременно да се посочват в дадено споразумение. Международните споразумения могат да бъдат двустранни (т.е. между две суверенни държави) или многостранни (т.е. между повече от две държави). Много често те се изготвят и подлагат на преговори в рамките на международна организация като Организацията на обединените нации (ООН), Съвета на Европа и много други. Важен източник на международно право е и съдебната практика на международните съдилища.

Има различни публично достъпни източници на информация за международното право. Ето един неизчерпателен списък:

- Сборник от договори на ООН,
- ООН — Право в сферата на правата на човека,

- Съвет на Европа — Конвенции: права на човека, демокрация, съдебно сътрудничество,
- Международна морска организация (ММО): морско право
- Международна комисия по гражданско състояние (МКГС),
- Световна търговска организация (СТО): международно търговско право,
- Европейска асоциация за свободна търговия (ЕАСТ) и Европейско икономическо пространство (ЕИП),
- Организация за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР) — Конвенция за борба с подкупването,
- Електронна информационна система за международно право (ЕИСМП) на Американската асоциация по право,
- Хагска конвенция по международно частно право (ХКМЧП): можете да откриете конвенции и споразумения в тази област, както и раздели със специализирана информация относно легализирането на документи за международна употреба („апостил“), връчване на документи, отвличане и осиновяване на деца.

Организацията на обединените нации също така създаде Комисията по международно право. Нейната задача е да насърчава постоянното развитие на международното право и неговото кодифициране. За тази цел тя публикува изследвания и проучвания, събира прецеденти и изготвя предложения за нови договори. Дейността на Комисията по международно право доведе до редица важни договори и други ключови трудове по международно право.

Последна актуализация: 12/03/2026

Тази страница се поддържа от Европейската комисия. Информацията на тази страница не отразява задължително официалната позиция на Европейската комисия. Комисията не поема никаква отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. За да се запознаете с правилата относно авторското право за страниците на ЕС, моля прочетете правната информация.